

FSLN – 25 år efter revolutionen

FSLN, den väpnade front som 1979 lyckades störta Somozadiktaturen, bildade en regering tillsammans med borgerliga krafter. Den socialistiska plan som de då unga revolutionärerna satte i verket bestod bland annat av prisreglering, statlig exportkontroll, en jordbruksreform med en plan för att utöka arealen odlingsbar jord och utveckla jordbruksproduktionen, expropriation av obrukad mark, förstatligande av kreditväsendet samt att successivt öka det statliga ägandet av produktionsmedlen.

Redan från början betraktade USA Nicaragua som en betydelsefull bricka i den så kallade dominoteorin och därmed ett hot mot supermaktens intressen. Handelsblockad och CIA-operationer ledde, tillsammans med maktkamp inom den ursprungliga frontens ledning och motsättningar vid reformerandet av jordbrukssektorn, till ett förödande "lågintensivt" krig. FSLN lyckades däremot komma överens med stora delar av den inhemska borgerskapet. De borgerliga fick regeringsplatser och i praktiken fungerade ett blandekonomiskt samspel. Den katolska kyrkans grepp över befolkningen lyckades man delvis neutralisera genom att progressiva präster deltog i regeringen.

Man uppnådde också stora framsteg på jordbruksområdet, av den odlade marken ägdes 36 procent av storgodsägare 1979, småbrukare ägde då bara 17,5 procent av arealen. Elva år senare hade nära hälften av jorden reformerats och den privatägda delen uppgick till halva arealen och av den var bara 6,4 procent storgods. Nära en fjärdedel av den odlade marken brukades kollektivt, i kooperativ eller statsägda jordbruksföretag.

Kampen mot analfabetismen minskade antalet icke läs- och skrivkunniga från över hälften till 13 procent av befolkningen. Korsståget mot analfabetismen innehöll också annan

vuxenutbildning som tillsammans med hälsokampanjer och frivilliga kaffebrigader fungerade som en nationell skola för medvetandegörande. I detta närmande av stad och landsbygd deltog massor av studenter och tjänstemän från städerna.

Till detta ska också fogas en omfördelning av skattepolitik som syftade till jämlikhet, rätten till hälsovård och högre studier samt krediter för alla.

Varför misslyckandes man?

Kanske är det fortfarande för tidigt att exakt bestämma de övergripande orsakerna till de ekonomiska misslyckandena under 1980-talet, om det nu finns några. Kanske måste vi söka ett komplicerat samband mellan trycket från USA kombinerat med socialistblockets sönderfall och åtgärder i den inhemska politiken. Följden blev i alla fall valet 1990 som FSLN förlorade, vilket väckte mängas förvåning inom och utom partiet.

Eftersom partiledningen säger sig stå fast vid ett deltagardemokratiskt och rättvist (socialistiskt?) samhälle, finns det skäl att här återge något av den kritik som i dag framställs i Nicaragua.

Efter valförlusten överfördes många mindre och medelstora företag till ledande partimedlemmar som skulle förvalta dessa som partiets icke-officiella tillgångar. Detta har i stället skapat en mäktig företagargrupp, i vars intresse partiet utifrån sina olika maktpositioner nu agerar. Denna politik balanseras av en politisk linje med populistiska utspel och maktdemonstrationer som avser att tillfredsställa basen av medlemmar och sympatisörer. Partiledningen är vertikal och ledarskapet i basorganisationen utför endast order uppifrån i hopp om att bli belönade och få klättra i hierarkin.

I dag har partiet ett agerande helt i enlighet med den traditionella politiska kulturen i Nicaragua och Latinamerika. Detta visades med tydlighet av pakten mellan Daniel Ortega och Arnoldo Alemán 1999. Denna möjliggjorde spärrar inför valet 2001 som gjorde slut på pluralismen inom nicaraguansk politik. I valet 1996 deltog 24 partier och 15 platser i Nationalförsamlingen tillföll andra partier än FSLN och PLC. Men 2001 var det bara tre partier som kvalificerade sig och endast en parlamentariker kommer från ett annat parti än de båda dominerande. Endast de som är absolut lojala mot den högsta ledningen har fått plats i parlamentet.

Pakten har också möjliggjort kohandel om poster inom rättsväsendet, statsrevisionen och valrådet som FSLN och PLC har fördelat mellan sig och besatt med de mest lojala. Följden är att de som väljs blir passiva och enbart verkställer direktiv uppifrån, utan att känna sig behöva göra något för sina väljare. Detta återspeglas framför allt i bristen på lagförslag till förmån för landets fattiga.

Endast fyra av nitton lagförslag från den sandinistiska parlamentsgruppen under 2003 handlade om sociala förbättringar. Två förslag handlade om offentliga uppköp, fem behandlade ägandeförhållanden, försäljande av egendom och förvärvande av statliga koncessioner och tre var svar på förslag från PLC om benådanden av Alemán. Däremot har parlamentarikernas löner ökat kraftigt de senaste åren och är nu i nivå med de svenska. En grupp som lärarna, varav många är sandinister, måste fortfarande försöka överleva på 50 dollar i månaden.

Partiet saknar förmåga till förnyring. Ingen av dem som representerar FSLN i Nationalförsamlingen är under 25 år, vilket är anmärkningsvärt i ett land där 65 procent av befolkningen är yngre än 25 år och i ett parti där flera för ett kvartssekel sedan var yngre än 25 år när de tillträdde viktiga regeringsposter.

På miljöområdet är också partiet passivt, vilket kritikerna förklarar med att ledare inom FSLN bedriver lönsam skogsexploatering på Atlantkusten eller är entusiastiska över *Plan Puebla Panamas* kanalprojekt.

Partiledningen säger sig delta i och stå i ledningen för den sociala kampen på olika områden, men detta återspeglas inte i användandet av de olika maktpositioner som man förfogar över.

Översättning och redigering: Lasse Wallin
Källor: Envio, END.

FSLN lyckades 1979 störta Somozadiktaturen och bildade en regering tillsammans med borgerliga krafter.

FOTO: LARS LINDQUIST

